

МУДРА О.В. асп.,
Донецький національний технічний університет,
м. Донецьк

РЕІНЖИНІРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВНЗ

Розглянуто суть реінжинірингу та зміст бізнес-процесів ВНЗ. Запропоновано використання реінжинірингу як інструменту регулювання діяльності навчальних закладів.

Актуальність. У період реформування у сфері вищої освіти взаємопов'язана діяльність з розвитку вищих навчальних закладів на основі знань і інтелектуального потенціалу та партнерської співпраці починають відігравати домінуючу роль. Удосконалення ключових бізнес-процесів, які є основою конкурентних переваг навчального закладу, а також потреба «освіти протягом усього життя» породжує необхідність стійких, взаємовигідних партнерських відносин вищих навчальних закладів з основними клієнтами як корпоративними, так і індивідуальними, що враховують їх вимоги, інтереси та уподобання, а також довгострокові тенденції зміни ринку праці. Зміни, що відбуваються у зовнішньому середовищі вищого навчального закладу, вимагають адекватної реакції вузів і, перш за все, впровадження організаційно-управлінських інновацій, що включають стратегічне планування, загальний менеджмент якості, бюджетування, орієнтоване на результат; управління проектами, реінжиніринг бізнес-процесів та інші управлінські інновації.

Мета дослідження. Проаналізувати реінжиніринг як інструмент регулювання діяльності вищих навчальних закладів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема планування діяльності вищих навчальних закладів займалися в різні часи такі вчені, як Андрущенко В.П., Арзяков О.Н., Білощицька С.В., Григорів О.О., Кондрашова Т.М., Леонт'єва В.І., Пономарчук Н.С., Шкіль М.І. та інші. Питанням інжинірингу бізнес - процесів присвячені роботи таких вчених як М. Хаммер, Д. Чампі, Дж. Гібсон та ін. Формуванню вітчизняної теорії підприємництва, методологічних підходів до впровадження бізнес-процесів за останні часи присвячено роботи відомих українських учених, таких як А. Бундюк, О. Виноградової, Л. Таранюк, С. Яковенко та ін.

М. Хаммер і Дж. Чампі визначають реінжиніринг (BPR-business process reengineering) як фундаментальне переосмислення і радикальне перепланування бізнес-процесів компаній, що має метою різке поліпшення показників їх діяльності, таких як якість, рівень обслуговування, витрати та ін. [1]. Інші вчені під реінжинірингом розуміють процес перепроєктування організацій, можливе при визнання необхідності модернізації або розвитку, спрямованості на інші цінності і при використанні досягнень науки [2].

Реінжиніринг застосовується в трьох ситуаціях: організація перебуває у стані глибокої кризи, яка може виражатися в дуже високому рівні витрат,

масовій відмові споживачів від її продукції (послуг), зниженні її якості, конкурентоспроможності продукції і т.п.; стан організації може бути визнаний задовільним, але прогнози її діяльності на майбутнє є несприятливими, оскільки організація стикається з небажаними тенденціями в частині конкурентоспроможності, прибутковості тощо; організація є такою, що швидко зростає, агресивною і, внаслідок цього, її стратегія полягає в прискореному нарощуванні відриву від конкурентів і створенні унікальних конкурентних переваг.

Бізнес-процеси вищого навчального закладу (ВНЗ) можна представити як сукупність різноманітних, але взаємопов'язаних процесів, що дозволяють здійснювати навчальному закладу свою діяльність, підсумком якої є підготовка висококваліфікованих фахівців, адекватних потребам ринку праці та інноваційно - орієнтованої економіки.

Об'єктами реінжинірингу ВНЗ є: організаційна структура, організація навчального процесу, методи та форми навчання, технічні засоби навчання, навчальні дисципліни та ін. Особливої актуальності набувають процеси адаптації змісту та результатів освітнього процесу до вимог ринку праці. Розвитку даних процесів сприятиме налагодження партнерських відносин.

До бізнес-процесів вищого навчального закладу в галузі співпраці з спільнотою можна віднести: пошук потенційних партнерів для укладення довгострокових договорів про співпрацю, реалізацію спільних програм і проектів; спільні дослідження вимог ринку праці, формування переліку компетенцій випускників адекватних вимогам інноваційно-орієнтованої економіки; організацію та проведення виробничих практик, практичних та інших видів робіт на базі підприємств; залучення до проведення практичних та інших форм занять висококваліфікованих фахівців підприємств і організацій, в тому числі і наукової сфери з великим стажем практичної і дослідницької роботи ВНЗ; виконання спільних НДР, НДДКР; створення центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації випускників і співробітників підприємств на базі структурних підрозділів ВНЗ; створення у ВНЗ відділів з спрявання працевлаштуванню, формування банку даних про працевлаштування та просування випускників; обмін науково-технічною інформацією та ін.

Висновки. Таким чином, реінжиніринг є фундаментальним переосмисленням і радикальним перепроєктуванням бізнес-процесів навчальних закладів з метою досягнення істотних поліпшень у таких ключових показниках результативності як витрати, якість, рівень обслуговування, оперативність, адаптованість та гнучкість.

Основні точки реінжинірингу діяльності ВНЗ пов'язані з формуванням глобального ринку освітніх послуг і підприємницького стилю поведінки. Сучасний ВНЗ враховуючи довгострокові тенденції зміни ринку праці, вимоги і переваги потенційних клієнтів, можливості та загрози з боку конкурентів, а також свої переваги і недоліки, повинен знайти свою нішу на ринку освітніх послуг за рахунок переважного розвитку декількох видів діяльності, зокрема на основі налагодження партнерських відносин.

Впровадження реінжинірингу як інструменту регулювання діяльності ВНЗ можливо в контексті реалізації бізнес-функцій партнерської співпраці, а саме: вивчення тенденції розвитку економіки країни та її впливу на ринки освітніх послуг та праці; залучення потенційних партнерів та клієнтів до моніторингу та прогнозування тенденцій розвитку ринків освітніх послуг та праці; розширення контактів з підприємствами та організаціями; розробка програм випереджального кадрового забезпечення процесів технологічного переозброєння різних галузей промисловості та інноваційного розвитку; укладання спільних юридично оформлених угод з бізнес-спільнотою; вдосконалення навчального процесу відповідно до вимог підприємств-партнерів, участь роботодавців в реалізації освітніх програм, як на стадії розроблення навчальних курсів, так і в процесі формування предметних компетенцій (проведення лекцій, семінарів, майстер-класів, практики); розробка спільних проектів між навчальними закладами та бізнесом (в галузі високих технологій та інновацій); надання корпоративних партнерських послуг; сприяння впровадженню інноваційних технологій діяльності навчальних закладів; сприяння працевлаштуванню випускників ВНЗ, супровід кар'єрного зростання випускників; залучення спонсорської підтримки; управління стратегічним партнерством. Забезпеченню скоординованої діяльності суб'єктів партнерства сприятиме створення освітнього ресурсного центру.

Бібліографічний список

1. Хаммер М. Реінжиніринг корпорацій. Маніфест революції в бізнесі / Хаммер М., Чампі Дж М.: Изд-во «Манн, Іванов і Фербер» 2005. – С 24.
2. Davenport Т.Н. Process Innovation: reengineering work through information technology / Davenport ТН. Boston, Mass.: Harvard Business School Press, 1993.-337 р.
3. Герасимов Б.Н. Организационный реинжиниринг / Герасимов Б.Н. - Самара: СГТУ, 2001. - 187 с.
4. Кривов'язюк І.В. Теоретичні основи реінжинірингу бізнес- процесів сучасного підприємства / Кривов'язюк І.В., Тішер Н.О.//Економічні науки. Серія «Економічна теорія та економічна історія»: Збірник наукових праць ЛНТУ – Вип. 8 (32). – Луцьк, 2011.